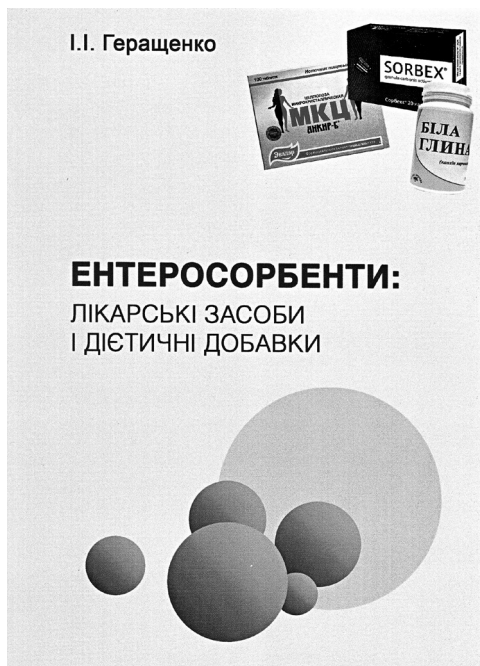

РЕЦЕНЗІЯ

на книгу д-ра фарм. наук, професора І. І. Геращенко «Ентеросорбенти: лікарські засоби і дієтичні добавки», Київ, 2014, 248 с.

Останнім часом лікувальний метод ентеросорбції набув широкого розповсюдження, про що свідчить позитивна динаміка поповнення фармацевтичного ринку новими препаратами сорбційної дії, як лікарськими засобами, так і дієтичними добавками. Автором книги, відомим фахівцем в галузі фармацевтичної хімії сорбентів, зроблено спробу впорядкувати та систематизувати відомості про сучасні ентеросорбенти в аспекті їхніх фізико-хімічних та фармакологічних властивостей і застосування. Автор визначив свій твір як науково-довідкове видання, що цілком відповідає його формі та змісту. Дійсно, з одного боку книга має риси наукової монографії, а з другого – це збірник офіційних інструкцій та рекомендацій для застосування ентеросорбентів. Стиль викладу – доступний для осіб без спеціальної хімічної підготовки і тому книгу можна розглядати як основу для

майбутнього посібника з фармацевтичної хімії ентеросорбентів, якщо автор наважиться здійснити таку ідею. Загалом книга вийшла вдалою, запорукою чому є знання й досвід, здобуті автором у результаті тривалого вивчення ентеросорбентів під час роботи у Вінницькому медичному університеті ім. М. І. Пирогова, а згодом – в Інституті хімії поверхні ім. О. О. Чуйка НАН України.

Довідник побудовано за класичною схемою і складається з двох розділів. У загальному розділі наведено теоретичні відомості з адсорбції, розглядаються фізико-хімічні основи лікувальної дії ентеросорбентів та особливості фармацевтичного аналізу сорбентів. Історичний екскурс відзначається глибиною й об'єктивністю. Слід зазначити безсторонність автора під час висвітлення фактів, пов'язаних з пріоритетом тих чи інших наукових розробок. При цьому він віддає належну шану вітчизняним вченим, справедливо зауважуючи, що в колишньому СРСР саме в Україні були зосереджені провідні наукові центри з розробки та дослідження медичних сорбентів.

У другій, довідковій, частині наведено характеристики ентеросорбентів, представлених на фармацевтичному ринку України, а також окремих зарубіжних препаратів. Класифікація ентеросорбентів за хімічним принципом, якої дотримується автор, є цілком слушною і всеохоплюючою. Розглядаючи механізми лікувальної дії ентеросорбентів, автор в основному спирається на переконання вітчизняних фахівців, зокрема наукової школи Інституту експериментальні патології, онкології та радіології ім. Р. Є. Кавецького НАН України, яка є провідною в цій галузі. Особливу увагу автор приділяє ентеросорбентам, що належать до класу дієтичних добавок. При цьому він справедливо зауважує, що впровадження деяких з них випереджає відповідне наукове опрацювання, а в рекомендаціях для застосування містяться не доведені клінічним досвідом дані.

Цікавою й корисною є завершальна експериментальна глава книги, де наведено результати порівняння адсорбційної активності основних представників класу ентеросорбентів. Автором запропоновано власний методичний підхід, який було враховано у фізико-хімічній частині Методичних розробок Експертного центру МОЗ України з доклінічного вивчення ентеросорбентів (Київ, 2010), у підготовці яких він брав безпосередню участь.

У висновках до монографії окреслено перспективи в галузі розроблення ентеросорбентів, при цьому справедливо стверджується, що теорія та практика цього напрямку розвиватиметься шляхом створення препаратів із заданими параметрами (питомою поверхнею, пористістю, хімічною будовою поверхні) і, відповідно, селективністю адсорбції. Висловлюється слушна думка про необхідність підвищення вимог до рівня й обсягу доклінічних досліджень ентеросорбентів як медичного призначення, так і дієтичних добавок.

Поза сумнівом, монографія буде цікавою для широкого кола фахівців, серед яких хіміки, токсикологи, фармакологи, а також клініцисти, які прагнуть до науково обґрунтованого призначення препаратів сорбційної дії. Особливий інтерес книга становитиме для розробників ентеросорбентів й різних лікарських засобів еферентної терапії. Корисною вона буде й для пересічних споживачів фармпродукції, які піклуються про власне здоров'я й потребують кваліфікованої та одночасно доступної інформації про ентеросорбенти.

*Ніколаєв В. Г., чл.-кор. НАН України,
доктор мед. наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України,
лауреат Державної премії СРСР у галузі
науки і техніки*